

DE VLOEK VAN MACBETH

PATRICK BERNAUW & LUC SCHOONJANS

DE VLOEK VAN MACBETH

*S*criptomanen
VZW

© 2018 by Patrick Bernauw, Luc Schoonjans
& de Scriptomanen vzw
www.scriptomanen.org – www.bernauw.com
contact: info@inter-actief.be
cover: Studio Scripto / *Three Witches*, Henry Fuseli (1741-1825)

Deze POD-uitgave werd gefaciliteerd door mijnbestseller.nl
Eerste druk Davidsfonds-Infodok 1996
Tweede druk Davidsfonds-Infodok 1998

Deze derde druk bevat een door de auteurs bijgewerkte versie.

NUR 284

Niets uit deze uitgave mag, op welke wijze ook, worden
overgenomen zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming
van de uitgever.

EEN

New York, 1988:

Het doek flitste geruisloos dicht. Vanuit de zaal golfde het applaus over het toneel. De zangers en zangeressen herademden. Het eerste deel van Macheth waren ze zonder kleerscheuren doorgekomen. Al brachten ze vanavond dan Verdi's operaversie van het beruchte toneelstuk van William Shakespeare, toch hadden ze gespeeld met de daver op het lijf.

Aan het applaus te horen, was het nochtans een goede voorstelling geweest. Ze hadden het publiek in hun ban gekregen. Als ze na de pauze dezelfde intensiteit konden aanhouden, hoefden ze geen kritiek te vrezen.

Ook Bantcho Bantchevsky voelde zich opgelucht. Zelf stond hij niet op de planken, maar als stemcoach was hij nauw betrokken bij de voorstelling. Misschien werd hij wel meer geplaagd door de zenuwen dan de acteurs. Hij had altijd veel plankenkoorts gehad. Dat was trouwens de reden waarom hij nooit acteur was geworden. Hij zou het gewoonweg niet overleefd hebben.

Deze voorstelling had een speciale betekenis voor Bantcho Bantchevsky. Na zestig jaar toneel zou hij ermee stoppen. Dat had hij voor zichzelf uitgemaakt. De stemcoach had de gezegende leeftijd van 82 jaar bereikt. Hij had niets meer te zoeken in de opera. Het werd de hoogste tijd dat hij plaats ruimde voor jonger talent.

Bantcho Bantchevsky had zijn besluit nog aan niemand bekendgemaakt. Hij had niet graag dat men zijn afscheid zou vieren. Als hij iets verafschuwde, dan waren het wel die party's. Dat uitbundige gedoe, bet goochelen met champagne en

kreeft, was niets voor hem. En dan achteraf maar klagen over gebrek aan subsidies! dacht hij vaak.

Het zweet parelde op zijn voorhoofd en zocht zich een weg in de bedding van zijn rimpels.

'Ik ga even een luchtje scheppen,' zei hij tegen de toneelmeester.

Het rook de jongste tijd zo muf in die theaters! Hij kreeg het er met de dag benauwder. Er drong werkelijk nooit een straaltje zon naar binnen. Ramen en deuren bleven angstvallig gesloten, alsof men kost wat kost de werkelijkheid uit deze Tempels van Verbeelding wilde buitensluiten.

Terwijl de spelers zich naar hun loge haastten om hun bezwete gezichten wat bij te poederen, nam Bantcho de lift naar het hoogste balkon van het Metropolitan Opera House. Van hieruit had hij een prachtig gezicht op New York.

Velen verfoeiden de stad. Ze liepen verloren tussen die hoge en onpersoonlijke blokken beton. Ze hadden een hekel aan de rechtlijnige avenues, waar de ene file in de andere overvloedde. De chaotische drukte maakte hen hang en in sommige wijken lag het gevaar inderdaad om iedere straathoek op de loer. Zonder een wapen op zak waagde niemand zich nog in de metro. Nergens was de politie nadrukkelijker aanwezig dan in de straten van New York, maar nergens ook tierde de misdaad weliger.

Bantcho Bantchevsky had echter geen last van dit gevoel van onveiligheid. Hij hield van deze enorme, anonieme stad. Sinds het moment dat hij in New York was komen wonen, had bij zich hier thuis gevoeld.

Misschien kwam dat omdat het verschil met Rusland zo groot was geweest. Het leven in Moskou verliep ordelijker, maar die orde had iets tegennatuurlijks. Ze liet geen ruimte voor creativiteit. Om de haverklap stond de censuur op zijn stoep en werd zijn werk gewikt en gewogen. De Sovjet autoriteiten in het algemeen en de stad Moskou in het bijzonder verstikten hem, zodat hij de eerste de beste gelegenheid had aangegrepen om politiek asiel te vragen in de Verenigde Staten. Tijdens een tournee in het buitenland was hij dan ook de

Amerikaanse ambassade ingevlucht.

Bantcho had er alles voor moeten achterlaten, zelfs zijn vrouw en zijn kind. In het begin hoopte hij nog hen ooit te zullen weerzien, maar met het verstrijken van de jaren had hij die hoop opgegeven. Zijn brieven bleven onbeantwoord; waarschijnlijk bereikten ze hun bestemming niet eens.

Het heimwee knaagde aan zijn hart, maar uiteindelijk was ook die wonde geheeld. Alleen een litteken, dat op landerige dagen als deze vaag schrijnde, herinnerde er hem nog aan.

Voor Bantcho Bantchevsky was 'the American dream' werkelijkheid geworden. Zomaar een winkel binnenlopen bleef na al die jaren nog altijd een belevenis. Kunnen doen en laten wat hij wilde, beschouwde hij nog steeds als een geschenk van God. Hij keek naar het drukke verkeer onder hem. Het ronken van de motoren en zelfs het nijldige getoeter drongen op deze hoogte nauwelijks tot hem door. Geruisloos ging het leven zijn gang, diep onder hem. Het gaf hem het gevoel dat hij ver boven alles verheven was.

'Dobbel dobbel, pook en stook,' neuriede hij gedachteloos een fragment uit de opera. 'Vuurtje brand en ketel kook...'

Zonder enig probleem haalde hij nog alle toonhoogtes. De jarenlange training natuurlijk. Een stem is immers als een lichaam. Rust roest.

Toen was er, als uit het niets, plotseling dat schrille, bezwevende gefluit. Bantcho wilde vooroverleunen om te zien of er ergens op een tussenverdieping een jongetje op een fluitje blies of zo. Hij steunde op het balkon en...

... tot zijn ontsteltenis greep hij in het ijle.

Wanhopig maaide Bantcho Bantchevsky met zijn armen. Even leek het dat hij zijn evenwicht zou herwinnen. Maar op hetzelfde moment was het of iemand hem een flinke por in de rug gaf.

Met een ijzingwekkende kreet stortte Bantcho Bantchevsky naar beneden.

Inspecteur Morris keek nadenkend naar het levenloze lichaam van de oude stemcoach. Twee verplegers legden het in een

zwarte zak en ritsten die dicht.

De inspecteur haatte dit geluid. Na al die jaren bij de recherche bezorgde het hem nog steeds kippenvel.

De zak met het lichaam werd in een lijkwagen gelegd. Een van de verplegers duwde de inspecteur een formulier onder de neus. Hij ondertekende het gedachteloos.

'Zelfmoord.'

Het werd met de dag erger in New York...

Iedereen had zich lovend uitgelaten over het slachtoffer.

'Bantcho was niet zomaar een collega,' had iemand gezegd.

'Hij was een vriend. Altijd even vriendelijk, steeds bereid om te luisteren of een handje toe te steken... Voor zijn leeftijd was hij ook nog ongelooflijk energiek...'

'Had hij soms heimwee naar zijn vaderland?' had de inspecteur gevraagd.

'Integendeel!'

Een oudere actrice kreeg zowaar de tranen in de ogen. Al wist je bij acteurs nooit of die echt waren of niet...

'De jongste dagen, ja, zelfs de jongste weken, was hij wel stiller geworden,' zei ze. 'Nee, niet echt neerslachtig... Maar hij lach-te niet meer zo uitbundig om een grap. Of bij hoorde niet eens wat er verteld werd.'

'Meneer Bantchevsky was een beetje... afwezig?'

'Ja, inspecteur! Dat is het juiste woord!'

Men suggereerde dat Bantcho Bantchevsky problemen had met de belastingen. Die wilden dat de 'ouwe' zijn werk zou stopzetten. Blijkbaar hielden ze er geen rekening mee dat de opera zijn leven was.

Misschien was dit het motief voor de zelfmoord? Inspecteur Morris vroeg het zich af. Allicht was de oude artiest bang om 's morgens op te staan en te moeten piekeren over hoe hij de hele verdere dag uit de greep van de verveling kon blijven. Het gevoel overbodig te zijn was voor nogal wat oudere mensen ondraaglijk.

Inspecteur Morris wenkte zijn assistent en zwijgend liepen ze naar hun wagen. Net voor hij instapte, snoof hij dat luchtje op. Zwavel en... iets als smeltend asfalt...

'Solfer en pek,' mompelde hij. 'Ik moet er toch eens over nadenken lid te worden van een of andere milieuorganisatie. Greenpeace of zo...'

De assistent startte de wagen en ze reden weg.

Jammer genoeg keek inspecteur Morris niet meer naar het hoogste balkon van het Metropolitan Opera House, waar Bantcho Bantchevsky zijn sprong in het luchtledige was begonnen.

Als hij dat we! had gedaan, zou hij daar ongetwijfeld de drie zeegroene schimmen gezien hebben die net hetzelfde deden.

Maar in tegenstelling met de oude stemcoach raakte geen van de drie de grond. Nee, de ijle gedaantes maakten een sierlijke glijvlucht en losten vervolgens op in het niets...

TWEE

Nog voor het alarm van mijn smartphone mijn zoete dromen kon verstoren, was ik mijn bed al uit. Geen wonder dat ma's mond openviel van verbazing toen ze op blote voeten de badkamer binnenstroomde en mij al half aangekleed voor de spiegel zag staan. Voor de derde keer die ochtend drukte ik een lange sliert tandpasta op mijn tandenborstel en schrobde zo hard mijn gebit dat het glazuur van mijn tanden begon te glanzen als een spiegel.

Ma keek me aan alsof er mij net een wonder was overkomen. Begrijpelijk. 's Morgens ben ik gewoonlijk een zombie. Meestal duurt het tot na tien uur voor ik min of meer bij bewustzijn kom. Om dan verbaasd om me heen te kijken en me koortsachtig af te vragen hoe ik in godsnaam op school terechtgekomen ben.

Normaal gesproken ben ik zonder geweld niet uit mijn warme, knusse bedje te krijgen. Zo gebeurt het wel eens dat ma haar geduld verliest, me bij de benen grijpt en me onzacht het bed uitsleurt.

Maar deze ochtend was van dat alles geen sprake. De zonscheen nochtans niet – het was dan ook begin februari en zeven uur in de morgen. Erger nog, de regen tokkelde als een hypernerveuze typiste op het dak en de wind blies een koude tocht door de spleten van het badkamerraam.

Pa weigert ze dicht te spuiten. 'Dat moet je nou net doen als je een koolstofvergiftiging wil oplopen,' beweert hij. In werkelijkheid is hij daar gewoon veel te onhandig voor. Maar ja, beter een kluns van een pa dan helemaal geen pa...

De oorzaak van mijn onverwoestbare humeur van die ochtend had alles te maken met Lucas.

Lucas was groot. Lucas was atletisch gebouwd. Lucas had

blonde haren en blauwe ogen en...

En ik was stapelverliefd op Lucas.

Ontelbare signalen had ik hem al gegeven. Lucas was er onbewogen bij gebleven, ondoorgrondelijk als een sfinx en even onbereikbaar als een marsmannetje.

Tot gisteren...

Tot die veelbetekenende knipoog van hem...

Nu mocht ik niet langer aarzelen, nu moest ik recht op hem afstevenen en hem op de man af vragen...

Tja, hoe moest ik het hem eigenlijk vragen? 'Wil je met me gaan, Lucas?' Dat klonk zo oubollig!

Nee, ik kon hem beter tonen wat ik voor hem voelde. Op de autobus, bijvoorbeeld. De bus van halfacht naar school. Ik miste die meestal omdat ik niet uit mijn bed raakte. Pa moest me dan brengen met de auto. Maar Lucas nam altijd de bus van halfacht, dat wist ik zeker.

Vandaag zou ik niets aan het toeval overlaten. Déze bus mocht ik niet missen! Ik had vannacht niet zo best geslapen, maar gelukkig had ik er geen reusachtige wallen onder mijn ogen aan overgehouden.

Ik lachte mijn spiegelbeeld bemoedigend toe. Nu begreep ik pas wat men bedoelde met een tandpasta-smile! Als Lucas daar niet voor viel...

Ik droogde mijn mond af en liep naar mijn kamer. Wat zou ik aantrekken? Natuurlijk wist ik perfect in welke jurk ik het voordeligst uitkwam. Het deed er echter niet toe wat ik mooi vond, Lucas moest voor me smelten! En ik kende zijn smaak niet, want over kleren praatte je nu eenmaal niet met jongens...

Zou ik dat witte, lichtjes doorschijnende zomerbloesje testen? In februari?

Amber, ja, die zou dat ongetwijfeld durven. Die testte maar al te graag van alles. Ze had dan ook de perfecte maten. Overal. Die toonde ze maar wat graag op haar Instagram, met een hoop volgers tot gevolg.

Uiteindelijk trok ik een strakke jeans aan en een pull met rolkraag. Het was al een tijdje geleden dat ik die broek nog

gedragen had, en ik moest op bed gaan liggen om ze dicht te krijgen. Het werd weer de hoogste tijd om te gaan lijnen! Ik bekeek mezelf nog eens in de spiegel. Met mijn hand woelde ik door mijn lange haar, zodat het lekker wild stond. Jammer dat het niet blond was als het zand van de Middellandse Zee of zwart als de nacht. Mijn haren waren gewoon bruin.

Kastanjebruin, zei ma altijd, om me te troosten.

Zoals zij ook een hele uitleg had over de reden waarom ze me 'Elisabeth' had genoemd, maar iedereen altijd 'Betty' tegen me zei.

Betty, godbetert!

Toch vond ik er mezelf, ondanks al die handicaps, die ochtend best wel goed uitzien. Lichtjes mysterieus zelfs, met die wilde haren. Dat zou Lucas vast en zeker boeien. Of zou het hem juist afschrikken? Lucas leek me geen grote versierder. Hij was veeleer een verlegen type. Ik moest dus goed op mijn tellen passen om hem niet te ontmoedigen. Al mocht het ook niet al te gemakkelijk gaan. Hij moest nog altijd het gevoel hebben dat hij me een beetje veroverd had. Jongens bleven nu eenmaal langer kind dan meisjes. Ze beschouwden zich graag als *Pirates of the Caribbean*, vrijbuiters van de zeven zeeën – maar het bleven doetjes.

Al verlangde ik er wel wat graag naar geënterd te worden!

Het was erg kil bij de bushalte, en toch had ik het warm.

Nog tien minuten... Een eeuwigheid!

Eindelijk! Daar was de bus. Lucas stapte pas bij de volgende halte op.

Veel volk vanmorgen. Het slechte weer, natuurlijk. Maar de achterbank was nog helemaal leeg. Hier hadden we veel plaats om lekker tegen elkaar aan te liggen.

Nog voor ik kon gaan zitten, zette de bus zich in beweging. Ik viel bijna op het smerige gangpad. Dat zou pas een streep door mijn rekening geweest zijn!

Ik probeerde naar buiten te kijken. Vergeefse moeite. De ramen waren bewasemd. Met mijn hand veegde ik een kijkgat

vrij en tuurde naar de voorbijflitsende lichten. Ik wilde hem zien staan, straks, bij de halte. Dan kon ik hem toewuiven en... en dan zou hij naast me komen zitten. Meestal bleef hij voorin staan, maar nu... nu zou hij voor me vallen. Bij wijze van spreken. Eigenlijk was hij al voor me gevallen. Hij had toch naar me geknipoogd?

We naderden de halte. Mijn hart begon wilder en wilder te slaan. De portieren sloegen met een diepe zucht open. Vlug streek ik nog even met mijn tong langs mijn lippen, zodat ze satijnzacht zouden gaan glanzen.

Daar was hij!

En... hij lachte. Naar iemand naast hem, die verscholen ging achter de brede rug van een forse dame met een belachelijk klein schoothondje onder de arm.

Ik kon maar een glimp opvangen van de lange haren, zwart als de nacht, van het meisje achter de dame.

Amber? Was dat Amber? Wat deed Amber op onze bus?

Ze ging naast Lucas zitten. Allebei zaten ze met hun gezicht in mijn richting, maar geen van beiden zag me ook. Daarvoor hadden ze het veel te druk met handjes vasthouden.

Amber knoopte haar jas los. Daaronder droeg ze een wit, lichtjes doorschijnend bloesje. In februari, duh!